

ПРЕЗЕНТАЦІЯ КНИГ І ВІТАННЯ ПРОФЕСОРА О.І. МАТКОВСЬКОГО З 80-ЛІТНІМ ЮВІЛЕЄМ

П. Білоніжка, М. Павлунь, Л. Скакун

*Львівський національний університет імені Івана Франка
79005 м. Львів, вул. Грушевського, 4
E-mail: mineral@franko.lviv.ua*

Сімнадцятого листопада 2009 р. виповнилося 80 років від дня народження і 56 років наукової та педагогічної діяльності видатного українського вченого в галузі мінералогії, доктора геолого-мінералогічних наук, професора кафедри мінералогії, академіка Академії наук вищої школи України, віце-президента Українського мінералогічного товариства і керівника його Львівського відділення, лауреата Державної премії УРСР, почесного члена Всесоюзного і Українського мінералогічних товариств, дійсного члена наукового товариства імені Тараса Шевченка, почесного розвідника надр України, заслуженого професора Львівського національного університету імені Івана Франка, головного редактора “Мінералогічного збірника” Ореста Ілляровича Матковського.

З цієї нагоди того дня на геологічному факультеті відбулися вітання ювіляра і презентація книг:

1. *Матковський О., Павлишин В., Сливко Є.* Основи мінералогії України: Підручник. Львів, 2009.
2. Орест Матковський: учений, педагог, організатор науки та освіти (до 80-річчя від дня народження) / Автори й упорядники: П. Білоніжка, Є. Сливко, Б. Манчур та ін. Львів, 2009.

У передмові до першої книги зазначено, що нагальна потреба у підручнику з мінералогії України для студентів назріла давно, адже на геологічному факультеті такий курс започаткував і читав ще з 1950 по 1969 рр. проф. Є. Лазаренко (його слухачами були перші два автори), а в 90-і роки ХХ ст. мінералогію України введено у навчальний план, її читають для спеціалістів і магістрів спеціальності “геохімія і мінералогія”. Навчальне видання, крім передмови і післямови, містить сім розділів. У перших двох розділах висвітлено головні віхи історії мінералогії в Україні, наведено інформацію про мінералогічні школи і наукові центри, головні напрями та сучасний стан регіонально-мінералогічних досліджень в Україні. У третьому розділі книги стисло проаналізовано особливості геологічної будови та рудоносності України, наведено відомості про металеву, неметалеву та енергетичну мінеральну сировину. Четвертий розділ присвячено мінералогічному районуванню та стислій характеристиці виділених на схематичній карті дев’яти мінералогічних провінцій. У найбільшому за обсягом п’ятому розділі наведено перелік мінералів виявлених в надрах України, відомості про їхню класифікацію та мінерали, відкриті в Україні, схарактеризовано найважливіші мінерали. Опис кожного з них містить дані про поширеність, форми прояву і морфологію, хімічний склад і структурні особливості, фізичні властивості, парагенетичні асоціації та генезис.

Учасники презентації книг та урочистостей з нагоди 80-ювілею проф. О. Матковського.

Цікавими і важливими є два останні розділи. Зокрема, шостий розділ стосується проблем нетрадиційних для України видів мінеральної сировини і можливостей створення нових гірничорудних галузей, які розглянуто на прикладі золото- і міднорудної, рідкіснометалевої та кварцово-жильної сировини, а також нових видів коштовного, виробного і декоративного каміння, включаючи проблеми алмазонасності надр України. В останньому, сьомому розділі висвітлено деякі мінералогічні аспекти утилізації техногенної сировини. Їх розглянуто на прикладі Донецького кам'яновугільного та Криворізького залізрудного басейнів, а також велетня кольорової металургії в Україні – Миколаївського глиноземного заводу.

У другому довідково-бібліографічному виданні висвітлено життєвий і творчий доробок Ореста Ілляровича Матковського, адже він тісно пов'язаний з історією геологічного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка, в якому вчений і педагог пройшов шлях від студента (1948) до заслуженого професора, завідувача кафедри мінералогії (25 років) і декана факультету (16 років), наведено відомості про шкільні й студентські роки, сімейний стан, початок науково-педагогічної діяльності і розквіт творчих сил, найважливіші наукові здобутки і підготовку науково-педагогічних кадрів, хронологічний та іменний покажчик праць, дані про участь у наукових форумах та їхню організацію, інформацію про опонування докторських і кандидатських дисертацій, рецензії на праці О. Матковського та літературу про нього, привітання з нагоди відзнак і ювілеїв, а також фотоілюстрації й фотокопії різних документів.

У презентації книг та вітаннях ювіляру взяли участь: керівники Львівського національного університету імені Івана Франка в. о. ректора, проф. *В. Височанський* та проректор з наукової роботи проф. *Б. Котур*, викладачі і співробітники геологічного та інших факультетів, випускники факультету, представники Київського і

Одеського національних університетів, наукових установ Києва (ІГН НАН України, ІГМР ім. М.П. Семененка НАН України, УкрДГРІ Міністерства охорони навколишнього природного середовища), наукових та виробничих організацій Львова (ІТГГК НАН України, ДП Західукргеологія НАК “Надра”) та ін.

В. о. ректора Львівського національного університету імені Івана Франка проф. В. Височанський вітає проф. О. Матковського з ювілеєм.

Декан геологічного факультету проф. М. Павлунь вручає проф. О. Матковському дерево з гілками коштовних мінералів.

Вступним словом урочистості відкрив декан геологічного факультету проф. *М. Павлунь*, який зазначив, що Орест Іллярович Матковський у свій поважний вік активно займається наукою, педагогічною, організаторською діяльністю. Декан привітав ювіляра з виходом у світ важливої фундаментальної праці з мінералогії України та ювілеєм, вручив пам'ятний подарунок – кам'яне дерево з гілками коштовних мінералів, оголосив поетичне привітання від колективу факультету (автор доц. *Ю. Маковський*):

Колись Ви, взявши нас за руку,
У царство мінералів повели.
Ми вдячні Вам за ту святу науку,
Бо ми тоді відчували, що знайшли
На факультеті те, що і шукали, –
Мету юнацьких мрій і сподівань, –
Красу і магію довершених кристалів,
І джерело глибоке нових знань. ...

...Хоч Вам сьогодні вже немало
Лічильник років “намотав”,
Бажаємо, щоб сил ще стало
Звершити безліч добрих справ!
Бажаємо натхнення і наснаги,
Юнацького завзяття і відваги,
Ще відкриттів нових, удачі,
І хай за Вами ще дівчата плачуть! ...

...Учителю! З нагоди ювілею
Прийміть від нас усіх палкий привіт
І побажання щирі, без елею –
Вам жити і творити до ста літ!

За дорученням Президії АН Вищої школи України академік-секретар відділення наук про Землю проф. В. Павлишин вручає найвищу академічну відзнаку Святого Володимира О. Матковському. Ліворуч – проректор з наукової роботи ЛНУ імені Івана Франка проф. Б. Котур.

Від ректорату університету ювіляра привітав в. о. ректора проф. *В. Височанський*, який зазначив, що Орест Іллярович належить до плеяди заслужених професорів Львівського національного університету імені Івана Франка, які примножують славу Франкового університету, наголосив, що його науково-педагогічні праці добре відомі не тільки в Україні, а й далеко за її межами, що вони високо оцінені як на державному, так і відомчому рівні.

Від Інституту геології та геохімії горючих копалин НАН України О. Матковського вітають директор Інституту, член-кор. НАН України М. Павлюк та заступник директора канд. геол.-мін. наук І. Дудок.

Професор Київського національного університету імені Тараса Шевченка, спів-автор презентованої праці, один з перших учнів ювіляра проф. *В. Павлишин* звернувся з привітанням від кафедри мінералогії, геохімії і петрографії університету та за дорученням Президії АН вищої школи України вручив ювіляру найвищу академічну відзнаку установи – нагороду Святого Володимира, якої він удостоєний за довголітню самовіддану працю на ниві української науки й вищої освіти.

Надалі з ювілеєм Ореста Ілляровича привітали та вручили подарунки й адреси його колишні учні, випускники факультету: від Інституту геології і геохімії горючих копалин НАН України директор, член-кор. НАН України *М. Павлюк* та заступник директора *І. Дудок*; від Інституту геологічних наук НАН України – голова профспілки Інституту доктор геологічних наук *М. Ковальчук*; від Українського державного геологорозвідувального інституту заступник директора проф. *О. Бобров*; від Інституту геохімії, мінералогії та рудоутворення НАН України провідні наукові співробітники *Ю. Галабурда* та *Г. Кульчицька*; від наукового товариства імені Тараса Шевченка дійсний член товариства *П. Білоніжка*; від ДП Західукргеологія генеральний директор *С. Халус*, головний геолог *Д. Панов* та начальник Закарпатської ГРЕ *В. Шклянка*; від Одеського національного університету професор кафедри загальної та морської геології *В. Чепіжко*; від фірми “Вагск” (Канада) випускник факультету *О. Баклюков*; від кафедри мінералогії ЛНУ імені Івана Франка завідувач кафедри доц. *Л. Скакун* і доц. *П. Білоніжка*. Поздоровили ювіляра

також завідувач кафедри геоморфології географічного факультету проф. *Я. Кравчук* і проф. *А. Богущький*, декан хімічного факультету проф. *Я. Каличак*, голова профкому університету *А. Бородчук*, завідувачі відділів ІТГК НАН України чл.-кор. НАН України *Ю. Сеньковський* та доктор геологічних наук *І. Наушко* та інші гості.

Привітання з ювілеєм від завідувача кафедри геоморфології географічного факультету проф. *Я. Кравчука* (у центрі) та декана хімічного факультету проф. *Я. Каличака* (праворуч).

Ю. Галабурда привітав ювіляра таким віршем:

Ви все життя живете для людей,
Для рідної Землі святої,
Виховуєте учнів, як своїх дітей,
Ось Ваші головні в житті “устої”:

Віддаючи комусь – стаєш багатим сам.
Творить любов, а ненависть руйнує.
Не поклоняйся багатьом богам,
Бо Бог-Творець тебе не чує...

...Та Ваша мудрість від батьків напевно,
А ще від нашого Учителя ЄКа,
Могуть його науки Ви всмоктали ревно:
Стихія праці в Вас обох стрімка.

Він десь з небес радіє разом з нами
За зробленого Вами широчінь
І що Ви зовсім не старієте з роками
Та твердо йдете у майбутню далечінь.

Хай легко стелиться Вам шлях надалі,
Успішним буде у науці і житті,
Хай не торкнуться серця Вашого печалі,
А лиш живуть у ньому почуття святі.
Хай жити і творить Вам помагає
Нас всіх пошана і палка любов,
З нас кожен до Вас вдячність почуває
Й несе її сьогодні, завтра, знов і знов.

Головний геолог ДП Західукргеологія НАК “Надра” Д. Панов (ліворуч) та генеральний директор С. Халус (стоїть у центрі) вітають Ореста Ілляровича з днем народження.

На адресу ювіляра електронною поштою і телеграфом надійшло дуже багато поздоровлень не лише з України, але й з Російської Федерації, Білорусі й Казахстану. Зокрема, від Президії Російського мінералогічного товариства Ореста Ілляровича як почесного члена цього товариства привітали академіки РАН *Д. Рундквіст, М. Юшкін, Ю. Марін*, білоруські колеги *А. Багдасаров і М. Багдасаров*. Випускники факультету надіслали привітання з Магадану (*О. Синиця, В. Штокало, О. Сечкін*) та Оренбурга (*М. Борисюк, Ю. Кінаш, Л. Кваснюк, В. Галіченко та С. Шафранський*). У привітанні з Оренбурга, написаному українською мовою, зазначено: “Нехай ще довго-довго у студентів рідного факультету буде можливість у Вашій особі мати поруч такого щирого, доброго вчителя і порадника, яким були Ви для нас на самому початку нашого життєвого шляху. Велике спасибі за науку і дай Вам Бог довгих років життя”. Привітали Ореста Ілляровича *Ю. Москалик* (головний геолог Південно-Кузбаського геологорозвідувального управління, віце-президент Кузбаського регіонального відділення Російського геологічного товариства) та *В. Москалик* (головний геолог АТ “Казцинк”, член експертної ради ДКЗ Республіки Казахстан, лауреат Державної премії Республіки Казахстан). У телеграмі брати Москалики пишуть: “С глубочайшим уважением и благодарностью вспоминаем Ваши посвященные полезнейшей информации и всегда интересные лекции. Вы вводили нас в прекрасный мир – мир минералов! Вы старались научить нас любить и понимать этот мир. Ваши труды воплотились в высоком профессиональном мастерстве Ваших воспитанников, которые помнят и уважают Вас”.

Багато віншувальних надійшло від установ, учнів та друзів з України. Серед них – від ректора Донецького національного технічного університету, член-кор. НАН України *О. Мінаєва*, директорів Дніпропетровського і Кримського відділень Українського державного геологорозвідувального інституту *Л. Ісакова та І. Палкіна*,

декана та голови ради старійшин геологічного факультету Київського національного університету професорів *А. Вижви* і *М. Толстого*, голови ДКЗ України проф. *Г. Рудька*, академіка НАН України *Є. Шнюкова*, докторів наук *А. Вальтера*, *О. Платонова*, *В. Семененко*, *А. Таращана*, професора Криворізького технічного університету *В. Євтехова* та інших.

Від Інституту геохімії, мінералогії та рудоутворення НАН України (м. Київ) проф. О. Матковського вітають провідні наукові співробітники Інституту Ю. Галабурда та Г. Кульчицька.

Випускники геологічного факультету привітали Ореста Ілляровича Матковського такими словами:

80 – не привід для печалі
 80 – це зрілість золота!
 Нехай до ста, а може ще і далі
 Ідуть, не озираючись, літа...
 ...Всю доброту, яка існує в світі,
 Всю радість, що живе серед людей,
 Усі найкращі побажання на планеті
 Даруєм Вам у цей прекрасний день.
 Вісімдесят! ... Не мало й не багато,
 Хай ще їх стільки прийде на поріг.
 Вітаєм Вас сердечно з святом
 І зичим сповнення всіх мрій!

На завершення урочистостей виступив ювіляр, який подякував своїм батькам і родині, кафедрі, факультету й університету, колегам і учням, усім присутнім за повсякденну допомогу, сприяння й підтримку в його науково-педагогічній діяльності та повсякденному житті, за теплі, зворушливі слова привітань.